

ввезти в Україну під виглядом гуманітарки. URL: <https://dbr.gov.ua/news/dbr-viluchilo-10-tis.-kg-brendovogo-odyagu-yakij-namagalis-vvezti-v-ukrainu-pid-viglyadom-gumanitarki> (дата звернення: 22.12.2023).

8. Кришевич О. В. Кримінальна відповідальність за нецільове використання гуманітарної допомоги чи один з видів шахрайства. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2022. № 1. с. 173–183.

9. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 № 5073-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 25.

10. Дудоров О., Мовчан Р., Каменський Д. Кримінальна відповідальність за незаконне використання гуманітарної допомоги: проблеми кваліфікації та вдосконалення законодавства. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 1, с. 21 – 37

11. Айдинян А. В. Деякі особливості юридичної конструкції кримінального правопорушення, передбаченого ст. 201-2 Кримінального кодексу України. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2022. № 4. С. 268–273.

Задорожний Олександр Павлович,

ад'юнкт відділу докторантури та
ад'юнктури Національної академії
внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ТА ОБЛІКІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МІЖНАРОДНОГО РОЗШУКУ ОСІБ

Під час проведення міжнародного розшуку осіб, які переходять від правоохоронних органів, прокуратури та суду доцільно наголосити, про необхідність використання інформаційних систем та обліків оперативним підрозділами Національної поліції України.

У цьому контексті Національна поліція України та її оперативні підрозділи, як учасники міжнародного співробітництва, в тому числі і у сфері проведення міжнародного розшуку осіб, розглядають важливість використання передових методів здійснюючи постійний обмін та аналіз отриманої інформації.

На сьогоднішній день оперативні підрозділи Національної поліції України мають ряд можливостей використання інформаційних систем та обліків, як на національному так і міжнародному рівнях, які

можуть допомогти в проведенні міжнародного розшуку та прискорити часові рамки знаходження особи.

Розглянемо тільки ряд із них, такі як інформаційно - комунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України» (далі - система ІПНП) та аналітичний модуль відеоспостереження «Безпечне місто», тощо.

Система ІПНП - сукупність технічних і програмних засобів, призначених для обробки відомостей, що утворюються у процесі діяльності Національної поліції України та її інформаційно-аналітичного забезпечення. Система ІПНП є функціональною підсистемою єдиної інформаційної системи МВС.

Інформаційно - комунікаційна система «ІПНП» складається з ряду підсистем, які використовуються оперативними підрозділами Національної поліції України для отримання оперативної інформації та застосовуються при проведенні розшуку. Розглянемо тільки ті, які стосуються розшуку та можуть допомогти в його проведенні, а саме:

ІП «Розшук» - автоматизований облік відомостей щодо розшуку підозрюваних, обвинувачених (підсудних), осіб, які ухиляються від відбування покарання та безвісно зниклих осіб;

ІП «Розшук дітей» - спеціалізований інформаційний сервіс для надсилання, накопичення, оброблення відомостей про зниклих дітей, що відправляються ПрАТ «Київстар» для СМС - розсилки про зниклу дитину згідно визначеної геоінформаційної прив'язки до місцевості;

ІП «Пізнання» - автоматизований облік відомостей, щодо підозрюваних, обвинувачених (підсудних), осіб, які ухиляються від відбування покарання або вироку суду, зниклих безвісти, невідомих трупів та осіб, які не здатні через стан здоров'я або вік повідомити інформацію про себе;

ІП «Гарпун» - автоматизований облік відомостей про транспортні засоби усіх типів та номерні знаки, що розшуковуються у рамках кримінальних, виконавчих проваджень, проваджень у справах про адміністративні правопорушення, оперативно-розшукової діяльності, а також за ухвалою слідчого судді, суду;

ІП «Культурні цінності» - автоматизований облік відомостей щодо викрадених, втрачених, вилучених або знайдених культурних цінностей, що належать до об'єктів духовної та матеріальної культури, мають історичне, художнє, етнографічне та наукове значення;

ІП «Кримінальна зброя» - автоматизований облік відомостей про зброю, викрадену, втрачену, знайдену, добровільно здану до органів Національної поліції, вилучену працівниками Національної поліції з числа тієї, що незаконно зберігалася, вогнепальної,

пневматичної калібру понад 4,5 мм та швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і холодної зброї, пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими металевими снарядами несмертельної дії, деталей зброї;

ІІІ «Втрачені документи» - автоматизований облік викрадених, втрачених, вилучених, знайдених документів (бланків документів), що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, документів (бланків документів), що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, у тому числі такі, що визнано недійсними, документів осіб, які розшуковуються, а також документів (бланків документів), що мають індивідуальні номери;

ІІІ «Транспортні засоби, що розшуковуються» - автоматизований облік відомостей про транспортні засоби, що розшуковуються у зв'язку з незаконним заволодінням, безгосподарних транспортних засобів, викрадених, втрачених номерних знаків;

ІІІ «Оперативно-довідкова картотека» («ОДК») автоматизований облік, що містить відомості стосовно осіб, яким повідомлено про підозру в учиненні кримінального правопорушення, та осіб, яких засуджено за вчинення кримінального правопорушення. До складу ІІІ «ОДК» входить підсистема «Мігрант», яка призначена для обліку осіб, затриманих за порушення законодавства України про державний кордон та про правовий статус іноземців;

ІІІ «Електронна розшукова справа» - інформація, що формується в оперативно - розшуковій справі «Розшук», заведеної з метою розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання, зокрема осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, місцезнаходження яких невідоме, зниклих безвісти, зокрема за особливих обставин, дітей, які залишили сім'ю, дитячі будинки і загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, спеціальні установи та заклади для соціального захисту дітей, займаються бродяжництвом, батьків або осіб, що їх замінюють, які ухиляються від виконання встановлених законом обов'язків з утримання та догляду за дитиною, а також одного з батьків, інших осіб, які зникли з дитиною (до 14 років) та ухиляються від виконання рішення суду про визначення місця проживання такої дитини, та розшукові справи, визначення осіб, які не здатні через стан здоров'я, вік або інші обставини повідомити інформацію про себе, розшуку осіб, які підлягають психіатричній допомозі в примусовому порядку, є боржниками за виконавчими документами, відповідачами у справах

про стягнення аліментів або про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, є дітьми, стосовно яких за виконавчим документом про відібрання дитини за поданням виконавця судом винесено ухвалу про їх розшук, та встановлення осіб за невпізнаними трупами, а також обробка інформації стосовно зазначених осіб та виявлених невпізнаних трупів [1].1

Однією із новацій в проведенні розшуку осіб є аналітичний модуль відеоспостереження в рамках проекту «Безпечне місто» (Kyiv Smart Safe City) впроваджений столичним комунальним підприємством «Інформатіка».

Даний унікальний модуль дозволяє шукати злочинців не тільки завдяки спеціалізованим камерам розпізнавання особи, а також за допомогою фіксування зображення з будь-якої камери відео спостереження установленної в рамках мережі та порівнювати їх з наявною базою правопорушників.

Використовуючи потужне серверне обладнання, яке під'єднане до системи «ПНП» ІІ «Гарпун», дозволяє миттєво обмінюватись даними із національною базою розшуку [2, с. 243].2

Вагоме значення мають інформаційні системи з автоматичною реєстрацією, де фіксуються дані про факти звернення до цих систем з метою отримання певної послуги, входу на певні об'єкти, соціальні мережі тощо. За ними можна встановити факт звернення до системи, місце перебування особи, що розшукується (системи банківських установ, навчальних закладів, оператори мобільного зв'язку, адміністратори мереж тощо). Крім аналітичного модуля відеоспостереження «Безпечне місто» можливо використання систем відеоспостереження банківських установ якими користується розшукуваний. Сучасні системи відеоспостереження допомагають створювати записи, які зберігаються та за допомогою яких можливо визначити місце, або навіть район перебування розшукованого [3, с. 226-227]3

¹Офіційний сайт Верховної ради України/ Про затвердження Положення про інформаційну підсистему «Електронна розшукова справа» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» наказ МВС № 553 від 05.07.2023/URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1504-23#Text>

²Негребецький В. В. Біометричні системи в судово експертній діяльності при розслідуванні міжнародних кримінальних правопорушень проти дітей с. 239-252. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/287/7890/16468-1?inline=1>

³*Д.В. Дабіжа Використання інформаційних систем під час розслідування кримінальних правопорушень/ Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ/ № 4.-2015. с.221-229*

Підсумовуючи, можливо дійти висновку, що використання оперативними підрозділами інформаційних систем та обліків під час проведення міжнародного розшуку осіб, відіграють важливу роль, допомагають швидкому виконанні поставлених завдань перед ними та унеможливають скоєння нових злочинів розшукуваними особами.

Зайцева Анна Романівна,
слухач магістратури ІЗДН Національної
академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Матюшенко Олена**
Іванівна, завідувач кафедри кримінального
права Національної академії внутрішніх
справ, кандидат наук з державного
управління

СУБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ ПОСЯГАННЯ НА ЖИТТЯ ДЕРЖАВНОГО ЧИ ГРОМАДСЬКОГО ДІЯЧА

Суб'єктом кримінального правопорушення може бути визнана лише фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого відповідно до кримінального законодавства може настати кримінальна відповідальність (ч. 1 ст. 18 КК) [1]. Не можуть бути суб'єктами злочинів юридичні особи (підприємства, установи, державні і громадські органи й організації).

Суб'єктом злочину є лише така фізична особа, що має здатність усвідомлювати фактичні обставини і суспільну небезпеку своїх дій і керувати ними, тобто особа осудна. Винність особи виключається, коли в момент здійснення суспільно небезпечного діяння в силу свого психічного стану вона була нездатна адекватно сприймати навколишню дійсність і належним чином реагувати на життєві ситуації. Таким чином, суб'єктом посягання на життя державного чи громадського діяча може бути громадянин України, іноземець або особа без громадянства. Ч. 2 ст. 22 КК встановлює, що це може бути особа, що досягла 14-річного віку.

Встановлення суб'єктивної сторони посягання на життя державного чи громадського діяча пов'язано зі значною кількістю проблемних питань порівняно з їх об'єктивною стороною й її ознаками. Суб'єктивна сторона злочину є найбільш прихованим елементом складу злочину, адже є результатом діяльності свідомості людини. Суб'єктивна сторона характеризує інтелектуально-вольове, тобто внутрішнє, ставлення суб'єкта до таких об'єктивних елементів